

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „

PENTRU ROMÂNIA
ȘI STRĂINĂTATE:

Pe un an . . . 40.— franci
TELEFON
pentru oraș și interurban
Numărul 750.

ROMÂNUL

REDACTIA ȘI
ADMINISTRAȚIA.
Strada Zrinyi N-rul 1/a.

INSERȚIUNILE
se primesc la
administrație.
Mulțămile publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
MANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ.

Reforma presei.

Arad, 29 Octomvrie.

În toate statele civilizate a trecut în conștiința publică adevărul că libertatea de presă este una din garanțiile esențiale ale constituției. Acest adevăr și-a făcut triumful deodată cu celelalte mari principii ale revoluțiilor dela sfârșitul veacului al 18-lea și din jumătatea primă a veacului al 19-lea. Libertatea de presă a fost înscrisă în legile fundamentale ale țărilor și putem spune, fără teamă de exagerare, că ea a fost fermentul continuu și cel mai intens al tuturor progreselor realizate de cugetarea omenească neîncătușată, de atunci și până astăzi.

În țările în cari libertatea de presă a avut întreaga latitudine a cugetării progresul a fost mai rapid, mai multilateral, mai armonic și mai general decât acolo, unde ea a rămas schilodită de prejudecățile sociale și șovine. S'a adevărit în fiecare caz al unei aplicări deplin liberale, că desavantajele nelimitatei libertăți de presă, ramificațiile ei nesănătoase, sunt mult covârșite de fructele ce a rodit statului, de vigurositatea unei coroane întregi de brațe sănatoase ce a întins ea în atmosfera tuturor preocupărilor de progres ale omenirii.

Eflorescența culturai latine, avântul puternic al culturai anglo-saxone și al celei germane, civilizația vertiginosă a continentului transatlantic sunt rezultatele neîndoioase ale libertății de cugetare sprijinită pe tipar. Chiar și exemplul mai mic al unui stat cum e regatul român, e îndeajuns de elocvent în acest senz.

Din negura celor mai primitive întocmiri sociale, statul român a prins pe neașteptate contururi luminoase, bine distincte și au fost deajuns câteva decenii ca în fața lumii să-și facă apariția un nou factor de civilizație, de care să ție seamă progresul universal. Secretul acestei rapide evoluții e foarte simplu și el trebuie căutat în cuminenția bărbaților de stat români, cari au înțeles dela început, că cugetării trebuie să-i îngăduie un sbor nelimitat. — Pentru că, prin prejudecățile de toată categoria, prin concepțiile adecvate stărilor dintr'o anumite epocă, nu se poate opri în loc evoluția, nu se pot permanența stări veșnic imperfecte, forme veșnic intermediare în nesfârșitul curs al progresului. Ele pot să fie numai zăgăzurile progresului, zăgăzuri ce nu resistă niciodată energiilor mereu acumulate. Altele sunt granițele. limitele firești ale cursului acestui veșnic. Ele sunt date de binele general, care involvă și absoarbe binele individual. Cugetarea descătușată va sguardi și ataca totul ce constituie o cauză a relexor sociale și se va opri singură, fără alt îndemn, decât acel al necesității firești, dictată de instinctul primordial, suprem, al binelui tuturor, care e și binele nostru al fiecăruia. De aceea libertatea de presă, câtă vreme a fost și e respectată, a creiat pretutindea o presă mai morală, mai onestă mai superioară decât presa, care s'a sbatut după zăbrelele unor legi reacționare. Bunul simț al societății omeniești e cu mult mai sănătos, decât să nu poată direcționa singur mersul presei. El se afirmă întotdeauna ca un regulator implacabil și eliminează pas de pas tot ceace e nesănătos pentru organismul

societății. Pornografia, anarhismul și alte apariții morbide în sânul unei societăți, nu vor putea să ia niciodată caracterul unor stări permanente în sânul unei societăți ce se îndrumază singură în cadrele deplinei libertăți de cugetare,—cadre cari sunt acele ale binelui și progresului ei sănătos.

Cu cât însă libertatea de presă va fi mai zăvornică în temnița concepțiilor reacționare, cu atât controlul fireesc al sentimentului public își va pierde și el terenul—și presa va degenera în mod fatal, dând ramificații pestilențioase. Așa e în Rusia nihilismului, așa e în Austro-Ungaria antipatriotismul...

Conducătorii acestor țări n'au învățat nimic din exemplul statelor civilizate și ceace a fost un adevăr clar pentru alți bărbați de stat acum un secol, nu poate fi asimilat nici astăzi. E fatalitatea, e osânda tuturor alcătuirilor nefirești, ca să nu poată ținea pas cu întocmirile raționale. Totul ce s'a realizat spre binele uman în cadrele statelor alcătuite conform poruncii naturii, în interiorul statelor improvizate prin silă și menținute prin silă, ia expresii contrare progresului și aceste state, în loc să înainteze, dau în chip fatal mereu îndărăt.

Așa și cu proiectul reformei de presă, — depus de ministrul de justiție Balogh în camera ungară, la 25 Octomvrie n., — Ungaria face iarăș un pas îndărăt. Se reînființează prin acest proiect procurorii nocturni și nu numai colportajul presei noastre, dar chiar și cel al presei ungurești, va fi la discreția guvernelor de totdeauna. Noi n'am avut nici până astăzi dreptul de colportaj, dar puteam să sperăm că-l vom avea odată. De-acum,

Momente din viața Regelui Carol.

— Culese și traduse după Memoriile Regelui. —
De Ion Scurtu.

Medalii militare. — Politica panromânească a prințului Carol. — O vânătoare de urși în Carpați. — Veselie domnească la Sinaia. — Moravuri patriarhale. — Anul 1873: Moartea lui Napoleon III. — Investirea Episcopilor. — Moartea prințului Cuza. — Doamna Elisabeta pleacă în vechea patrie. — Moartea fostului voevod George Bibescu. — Inmormântarea lui Cuza.

Cu data de 17/29 Iunie 1872 prințul Carol scrie din Sinaia tatălui său: „Întreaga mea putere de muncă am închinat-o dela început dezvoltării bunești materiale a țărilor acestora binecuvântate. Drept temelie mi-am propus să înfiptuesc rețeaua drumurilor și căilor ferate. Aceasta este politica panromânească, pe care am urmat-o până acum și o voi urma mereu. Tocmai politica asta va fi provocând supărarea atât de mare a celor ce văd cu ochi răi existența României. Dușmăniile, cărora suntem expuși din partea presei mercenare din Austro-Ungaria, sunt desigur motivate, căci și o țară mică, făcând zilnic progrese materiale, poate deveni cu vremea un factor de care va fi nevoie să se țină seamă”.

„Armata progresează în toate privințele;

fiecare se trudește a dobândi mulțămirea mea. Mă bucur de buna dispoziție ostășească a trupelor. În timpul din urmă am și muncit mult în direcția aceasta: inspecții, cuvântări, reviste militare și înființarea a două medalii. Una e destinată a forma un brav corp de subofițeri; este de argint și se va acorda împreună cu o pensie anuală de 300 lei acelor subofițeri cari vor fi servit doisprezece ani. Aceiași medalie în aur se va da ofițerilor distinși prin bravura lor. A doua medalie se va da pentru serviciul militar de 18 și 25 de ani.

„Acum opt zile, spune prințul în aceiași scrisoare, am fost la o vânătoare de urși. Trei sute de hăitași cu goarne și darabane, trezind ecouri înzecite în văile stâncoase, împreună cu treizeci de vânători, închizând un cerc de câțiva kilometri, ne-au asigurat vânatul. S'au făcut două goane, fiecare de vre-o trei ceasuri.

„Des de dimineată, pe la cinci, am pornit din Sinaia și am urcat întâiul munte Furnica, unde am ajuns la ceasurile șapte; tocmai aci atacase o mare ursoaică, acu trei zile, mai multe oi și le mănecase la mică distanță de ciobanii cari priveau speriați. Aci mă așezai după o stâncă, de unde îmi puteam arunca ochii în două prăpastii adânci; goana începuse, până departe străbăteau chiotele hăitașilor ce se coborau într'un lanț neîntrerupt de pe coastele dimprejur; dar fără de veste cerul se întunecă și o vijelie grozavă se deslănțui, așa că nu mai ve-

deai nici la zece pași. Deoarece nu se ivise nimic de peste două ceasuri, ne adăpostirăm într'o colibă ciobănească; așteptarăm puțin, cerul se limpezi și la picioarele noastre se întindea valea încântătoare a Prahovei în cea mai strălucitoare lumină de soare.

„Schimbarea vremei dete curaj Elisabetei care se dusesse de dimineată la Poiana Tapului, și Ea porni mai departe cu damele de onoare și cu mâncarea noastră, ca să-mi iasă în cale, așa că dupăce așteptasem trei ceasuri pe urs sau mai bine mâncarea, stând tot în colibă, pe la amiază ne veni și mâncarea, din care ne înfruptarăm cu toții, pe-o pașiște verde; vânătorii, hăitașii și dorobanții cu caii lor zăceau peiarbă în jurul nostru, iar diferitele grupuri aveau aspectul cel mai pitoresc; în fund se înălțau capetele pleșuve ale „Caraimanului” și „Omului” ca niște arătări din basme. Pe la ceasurile două coborirăm iarăș spre Poiana Tapului, mic sat la intrarea „văii babei”. Locul de întâlnire al urșilor. Acolo mă despărții de Elisabeta și apucaii să ure pe valea asta a babelor; ajunserăm în miez de codru străvechiiu. Iarăș aveam un punct, de unde îmi puteam arunca ochii în două râpe prăpăstioase. Cel mai strașnic vânător de urși din partea locului sta lângă mine și mă încredința că trebuie să dau cu ochii de urs. Stetei răzimat de scorbura unui copac ca la trei ceasuri și așteptai cu răbdare; chiotele hăitașilor se stinseră de mult, în depărtare se auziau împușcături, parte din hăitași își făcuse drumul, și nu

prin numitul proiect, ni se distruge orișice speranță. Procurorilor de noapte li se dă, a-nume, dreptul de-a opri colportarea ziarelor, cari „conțin agitații naționaliste”. Știm că și „Tatăl nostru” a fost odată osândit și ne aducem aminte, cum d-na Vlad a fost așșidera osândită pentru că a spus copiilor de școală „iubiți-vă limba.” De altă parte vedem că procesele de presă ni se intentează aproape zilnic și nu mai avem nici o îndoială asupra „epoeci de împăciuire” ce inaugurează în acest clip contele Tisza.

Cu cât însă, reacționarismul maghiar se silește să readucă mai mult stările medievale, cu atât contrastul ce închipuie acest stat în mijlocul Europei va fi mai puțin viabil. Din 1848 — când s'a garantat libertatea de presă (articolul de lege XVIII), — și până azi în 1913, noi n'am înaintat cu 65 de ani, ci am dat înapoi cu 130 de ani spre evul mediu, — cu doi ani de fiecare an, tot înapoi....

O rană deschisă.

Arad, 29 Octombrie.

La articolul cu acest titlu, publicat în nr. 209 al ziarului nostru, am primit două răspunsuri, unul dela d. protopop *Tulliu Rosescu* din Cluj, celălalt dela 20 de preoți din tractul Clujului.

Publicăm ambele aceste răspunsuri așa cum ni s'au trimis, pentru a da celor ce se simt nedreptați, prilejul de a-și arăta nemulțămirea. În tot cazul, regretăm că aceste răspunsuri nu sunt mai calme și mai demne...

Totdeauna publicăm și reflexiile colaboratorului nostru, la ambele articole.

RĂSPUNS la „O rană deschisă”.

Onorată Redacțiune,

Văzând în nrul 209 al prețuitului nostru ziar „Românul” din 8/25 Septembrie a. c. că pseudonimul Bălăcescu (mai bine ar zice Bălăcărescu) iarăși să bălăcărește asupra mea, denunțând unele lucruri în mod tendențios și fals din acest tract al Clujului, cu intențiune de a mă înegrî înaintea publicului, mă văd îndemnat

se ivea nimic! Cuprins de nemulțămire lăsa pușca din mână, dar vânătorul de urși îmi șopti să mai am răbdare vre-o jumătate de ceas. Apucați din nou pușca și nu trecură zece minute, când auzii un foșnet puternic, pietre se rostogoleau în adânc și doi pui de urs se iviră în fața noastră: unul după altul coborau un povârniș, rădăcinile putrede ale copacilor trozniau sub labele lor late; depărtarea nu era mare și glonțul meu i-ar fi ajuns, dar crengile și trunchiurile arborilor mă împiedecau să trag. De aceea îmi părăsii locul și mă coborîi ceva mai la vale, ca să am câmp liber, însă vânătorul cel strașnic ajunse până în fundul prăpastiei și culcă la pământ cu o împuscătură pe unul din urși; nu i-ar fi scăpat nici celălalt, dacă ar fi avut o pușcă cu două focuri. Abia de acuma începu fierberea; așteptam pe ursoaică, asupra căreia trăsese rătașii de sus, dar nu se știa dacă fuse nimerită și dacă puii de urs alergaseră înaintea ei. Cercul hăitașilor și vânătorilor se strângea tot mai tare; căpetenia vânătorilor se așeză lângă mine și mă făcu atent la primejdia de-a întâmpina o fiară furioasă. Jumătate de ceas așteptaram clipa hotărâtoare; păcat că ursoaică nu se ivi și vânătorii socotiră că poate a fost împușcată și s'a ascuns în bârlog; altminterea ne-ar fi ieșit de sigur în bătaia puștilor.

La întoarcere mai avurăm o privește interesantă. Dincolo de o prăpastie se adunaseră în jurul unui stârv cel puțin treizeci de vulturi mari, depărtarea întrecea cu mult bătaia puștilor;

a-mi face reflexiunile mele nu pentru „cel chemat!” cari știu și cunosc greutățile ce le întâmpină un protopop în ziua de astăzi în administrație și cu deosebire în cauza școalelor, amenințate din ce în ce tot mai tare cu legile draconice, cari abea mai lasă modru și putință de ale susține, ci pentru on. public cetitor, care poate nu ar fi indeajuns inițiat în aceste lucruri și stări revoltătoare cu cari avem de a ne lupta.

E drept că atunci, când înainte de aceasta cu 12 ani s'a început o goană în contra mea în câțiva nrî din „Tribuna” cunoscând eu puținătatea și netrevnicia acestui pseudonim Bălăcescu sub a cărui nume sau scris acele atacuri, n'am reflectat nimic, nici nu m'm justificat, căci am știut cine a dat impuls la acea goană și cu ce scop, ci mi-am continuat activitatea cu zelul înăscut și cu dragostea de neam, față de biserică și școala mea, ceea ce nu le pot lăsa la apăsarea acestui pseudonim și acelora cel pun la cale, ci a superiorității mele și a preoției și a intelectualilor din acest tract, cari îmi cunosc zelul și activitatea mea.

Te lauzi bălăcescule că cu dta a stat de vorbă un comisar consistorial!? Cu care ai conferit despre starea școalelor noastre din acest tract, dar t'a fost rușine să-l duci în fosta dtale parohie să vadă poporul ce la-i destrăbălat și demoralizat, biserica pustie și școala, cari până la mergerea dtale în aceasta parohie au fost între cele mai de frunte. Azi însă ruinate și nimicite total; căci atunci dsa, dacă a fost chemat să saneze răul trebuia să propună consistorului, nu retragerea protopopului, ci alungarea din cler a unui om ca dta — și atunci să vindeca o rană, și nu rămânea deschisă să infecteze și pe alți colegi! Dar ce să vezi? Unii oameni, cu cap mare și minte luminată, lasă să fugă hoțul și caută nod în papură să acuze pe bietul păgubaș!

A fost d. comisar și la școli mai bune și deplin corespunderă din acest tract, bunăoară ca la cea din Sebeșul mare, care poate emula cu ori care școală de stat, dar aici dacă nu a găsit nici măcar paingini, din cari să toarcă o funie ca să achete pe un protopop, s'a folosit de -e i-a spus parohul în mod confident, cum am luat dejunul, și cum m'am odihnit puțin, fiind obosit de drumul greu și îndreptat și l'a folosit ca motiv de acuză contra mea în lipsa altor motive.

Iată documentul ce-l am dela respectivul paroh de bună credință. Il păstrez în original ca document al vremilor și sună:

„Prea on. dle protopop!

În 7/20 Iunie am fost la Cluj citat de P. O. D. Șagău asesor consistorial, de a fasiona în

contra dvoastră în urma acuzei spect. D. referent școlar Dr. On. Ghîbu din Sibiu. Acest lucru s'a întâmplat fără știrea mea și contra voinței mele personale, neavând nimic de excepționat contra P. O. Dvoastră. Regret din inimă, că spect. d. Dr. On. Ghîbu, referent școlar din Sibiu cu ocaziunea vizitărei școlii din Sebeșul-mare lucrurile povestite în familie și în secret pretinse le-a adus în publicitate pe calea organelor noastre bisericești și **condamn** cu **toată rigoarea** așa o procedură necoresctă.

Sebeșul-mare la 15 Iulie 1913.

Aurel Munteanu m. p. paroh.

În memorialul meu la care lucru ca să dau un îndreptar practic pentru preoțime în viața pastorală, în administrație și în contact cu superiorii săi, vuiu descrie mai pe larg toate greutățile ce le am întâmpinat și cu cari am avut să mă lupt în decurs de 35 ani, ca paroh și protopop, precum și chinurile sufletești, ce m'au torturat în cei 10—12 ani din urmă, ca să fie o carte deschisă a faptelor mele din trecut și apoi pe baza acelor să se judece vrednicia sau nevrednicia mea, dar nu pe informațiuni false și răutăcioase a unor oameni de rea credință.

E drept că am declarat și declar și acum că m'aș penziona după o viață atât de grea și sbruciumată, ca să am măcar la bătrânețele mele liniște sufletească dacă mi-s'ar asigura penzie meritată, ca la stat după serviciul meu de 35 ani, prestat între împrejurări grele, precum am arătat mai sus, având de administrat un tract estins peste întreg comitatul Cojognei, pe un teritor de 120—150 de kilometri, unde am putut străbate pe la comune, tot numai cu trăsura și în multe locuri pe jos, adeseori cu punerea capului, dar ca să mă retrag numai de dragul celor ce mă învinovătesc cu astfel de învinuiri netemeinice și falze — nu o fac și nu o voi face până ce-mi va ținea Dumnezeu puterile intelectuale și trupesti, ca să pot lucra și mai departe cu zelul apostoliei.

Spre liniștirea cetitorilor de bună credință observ, că eu dela începutul activității mele, m'am năzuit să susțin școalele rămase de fericițul meu tată, așa că n'a fost nici o comună matre ori filie să nu-și aibă școala sa, în care a învățat învățator cu puțină pregătire, dar cu zel și inimă pentru școală. Mai târziu le-am mărit și adaptat conform cerințelor legii. Am urcat salariile. Am instituit învățători evalificați. Azi durere vedem, că nici acele școale nu mai sunt corespunderă. Nici învățătorii evalificați nu-și mai pot face datoria, asuprindu-i legile mai nouă și așa durere că și cele 15 școale deplin corespunderă, până aci nu pot funcționa, dacă nu avem și nu vom avea în tot comitatul câte

eu trăsese asupra umia ce sbrua deasupra mea, dar nimerii numai o aripă, care căzu la pământ. Impușcătura sperie dela ospățul lor pe acești interesanți locuitori ai culmilor și se împrăștiară în crepăturile de stânci, unde ochii noștri îi putură urmări multă vreme încă.

„În Buzeni încălecai și seara la 7 sosii în Sinaia, aci furăm primiți în urale, căci se dusesse înainte vestea de rezultatul vânătoarei noastre.

„Această partidă de vânătoare mi-a chemat amintirea vie a vânătoarei noastre de urși în Eugadin.

Tot despre Sinaia, printul vorbește tatălui său cu data de 19/31 August: Viața de aici ne prieste de minune; e plăcută și liberă, avem oaspeți în fiecare zi. Un roi de fete tinere aduc multă veselie în cercul nostru; două zile am avut la masă opt domnișoare, seara s'a dansat și ne-am petrecut în diferite jocuri. Chiar și nebuniile înviorează spiritul și a fost o adevărată fericire pentru noi să fim cât se poate de sburdalnici. Ministrul de externe a trebuit să danseze, iar președintele camerei să se joace împreună cu noi. Desigur că este cu totul altă privește decât să te preocupi mereu de afacerile politice până peste cap! Până acuma nimenia nu m'a putut învinui de-a mă fi jucat cu foștii și actualii mei miniștri. Dar este o mare satisfacție pentru mine că am făcut-o și ne asta în Sinaia! Într'adevăr viața noastră aci este de mare folos în multe privințe; ea ne familiarizează cu oamenii mult mai ușor, decât ar fi

cu puțință în capitală, unde predomină atmosfera oficialității; am reușit deasemenea să vie fiecare aci cu mare plăcere, deși comunicația e anevoioasă; am avut numeroși oaspeți chiar din Moldova. Afacerile statului le conduc de aci foarte ușor; în chestiunile mai importante vine să-mi raporteze întotdeauna ministrul de resort, așa că toți miniștri au fost la mine pe rând. Călătoria dela București ține șapte ceasuri; două cu trenul și cinci cu trăsura...”

Într'o scrisoare adresată la 7/19 Decembrie vărului Său, printul moștenitor Friedrich de Prusia, printul Carol spune între altele:

„Ne-am putut bucura de frumoasa noastră vilegiatură în munții Carpaților până la sfârșitul lui Octombrie. Cei mai bătrâni călugări ai mănăstirii socoteau că minunea îndelungatei vremi bune s'ar atribui multelor mele virtuți. Până aci prea plăcut lucru pentru mine! Dar când mă gândesc câte păcate se vor arunca în sarcina mea, sârman muritor, anul ce vine, dacă vijeliile își vor cere vechiul lor drept, vor desrădăcina arbori seculari și zăpezile vor întrerupe circulația și vor tăia posibilitatea aprovizionării! Am de pe acum presimțirea acestei nenorociri și mă înarmez din vreme în contra învinuirilor ce mi s'ar aduce... Țara întreagă judecă aproape ca și căluzării singurătăților. Dela Domnitorul țării se așteaptă toate; Lui i se aduc toate jalbele și toate necazurile se aruncă în spatele Lui, după vechiul obicei patriarhal.

un Stroescu, ca să doteze pe învățători cu salariul recerut de lege, fiind poporul istovit până la sânge, în urma vitregității timpurilor. Așa că și părăsește căminul și ia lumea în cap.

Iar școalele pompoase ce le-am ridicat cu mare necaz rămân goale din lipsa de învățători.

Astfel stând cauza se va convinge și on. redacțiune, ce pierde de timp a cauzat culegătorului și pagubă în hârtia mânărită de bălăcărescu cu informațiunea sa de rea credință.

Vă rog să primiți asigurarea deosebitei mele stime.

Cluj, la 15 Octombrie 1913.

Iuliu Roșescu,
protopresbiter.

Răspuns la articolul „O rană deschisă”.

Sub titlul „O rană deschisă” a apărut în „Românul” dela Arad Nr. 209 din 8 Octombrie n. a. c. un articol scris de G. Bălcescu. În acest articol a fost atăcat în mod direct P. On. D. Tulliu Roșescu protopresbiterul tractului Cluj, iar în mod indirect preoțimea tractului numit. Deci preoțimea tractului Cluj adânc mânărită aduce chestiunea pe tapet și unanim resping calomnia adusă de un individ, care n'a avut curajul să se subscrie cu adevăratul său nume, ci în lașitatea sa s'a ascuns sub pseudonimul G. Bălcescu. Se vede că a fost conștiință despre raportul său tendentios și păcătos, ceea ce dovedește chiar din rapoartele comisariatului consistorial la care se provoacă, că nu neinteresul dlui protopop nici a preoției e sărac și desinteresului față de școală, ci sărăcia poporului. Protestăm că situația în acest tract ar fi încurcătura dela turnul Babilonului, ci e normală ca peste toate locurile, unde poporul e sărac și răsărit prin munți. Protestăm că tractul ar fi adus la ruină morală, pentru că unde numai s'a putut s'a edificat școale noi încă înainte de anul 1902 și de atunci încoace încontinuu. Protestăm că tractul ar fi un cuib de destrăbălare și decadentă, pentru că nici poporul de aici nu are scăderi mai multe, decât într'alte locuri. — Regretăm că on. Redacțiune a ziarului „Românul” a dat crezământ unui raport atât de fals și l-a publicat, înainte de a se convinge de probabilitatea celor scrise; de altcum tocmai din raport se vede contradicțiunea ce există între datele de cari usează și între aceea ce vrea să argumenteze.

Cluj, la 7/20 Octombrie 1913.

Gavril Condor, m. p., Ioan Pașca, m. p., Nicolae Stănescu, m. p., Aurel Muntean, m. p., Grigorie Băloiu, m. p., Iosif Stănescu, m. p., Ioan Dămian, m. p., Gavril Todoriuș, m. p., Vasiliu Păltinean, m. p., Teodor Toader, m. p., Aurel

Crainic, m. p., Vasiliu Lăpuște, m. p., Petru Chechich, m. p., George Toader, m. p., Corneliu Condor, m. p., Traian Gall, m. p., Alexandru Sava, m. p., Ioan Stănescu, m. p., Aurel Rimbaș, m. p., Simeon Nossă, m. p.

Observări.

1. Nu există condamnat, care să nu fie în stare a învoaca anumite scuze în fața acuzațiilor cari i se aduc, oricât de întemiate ar fi ele. Era firesc ca și d. protopop să poată găsi anumite scuze, — ceea ce mă miră e numai, că vine așa de târziu cu ele, abia la 11 ani.

Dar orice cunoscător obiectiv al stărilor din tractul nostru știe ce e adevărat în scrisesele mele și în cele ale dlui protopop. Prea Ven. Consistor din Sibiu de asemenea știe: cine e protopopul nostru, ceea ce mă miră e numai că, de 12 ani de zile, P. Ven. Consistor n'a afla de bine nici să-l reabiliteze, nici să-l înlăture.

În ce privește acuzele pe cari mi-le aduce mie d. protopop, ele nu corăspund absolut de loc adevărului, și, mai ales, ele nu-l scuză de loc pe P. O. dsa. Incolo, cei vizați în răspuns dlui protopop, se vor justifica înșiși. În paranteză amintesc, că aluziile făcute de mine la comisariatul consistorial din anul trecut, se refer la d. protopop Vasile Duma, iar nu la d. Dr. O. Ghibu, care pe cât știu eu, a făcut numai inspecții școlare la școlile existente.

2. Lucrurile în contra cărora protestează sub presiunea dlui protopop, cei 20 de preoți, s'a scris acum 12 ani în „Tribuna” din Sibiu. Domnii preoți puteau protesta atunci în contra acelor afirmații, pe cari eu le-am reprodus din „Tribuna,” pentru că să se vadă ce acuzații grave i s'au adus dlui protopop, fără ca dsa să se fi justificat de atunci până astăzi. Reflexiile din chestiune nu dovedesc de loc că d. protopop ar corăspunde chemării sale. Aș vrea să văd o astfel de declarație dela cei 20 de preoți, cari au iscălit reflexiile mai mult pentru „cinstea tractului” decât pentru ca să dovedească „zelul înăscut” al dlui protopop.

Un lucru să nu uite: nu toți preoții din tract au iscălit răspunsul acesta. Și cei cari

nu l'au iscălit nu sunt tocmai cei mai slabi preoți, ci poate că tocmai din contră. Vor fi știut ei de ce nu vin să-l spele pe harap...

G. B.

Interpelația dlui Simeonovici în chestia bisericească din Bucovina. În ședința de ieri a camerei austriace, deputatul român din Bucovina d. Simionovici a interpellat guvernul în scopul regulării chestiei bisericești orientale din Bucovina. În discursul său, el a arătat marea nedreptate ce li s'a făcut Românilor din Bucovina prin numirea rutenului Manastirsky de arhimandrit consistorial. Pentru Români acest act e o lovitură foarte grea care e potrivită numai ca poporul român să fie împins din pozițiunea lui câștigată în cursul veacurilor. Părtinirea față de Rutenilor din partea guvernului a provocat o adâncă amărăciune în toate straturile poporului român, care și-a împlinit datoria față de împărat și țară în chipul cel mai conștiencios. Poporul român e îngrijorat mai cu seamă, că guvernul se va lăsa împins înainte și pe mai departe pe calea rutenizării Consistorului, ceea ce ar avea ca urmare, că Consistorul, care ar trebui să fie expresia vizibilă și locul unirii în credință, va deveni în paguba ambelor popoare arena pasiunilor naționale. Intrebă guvernul, dacă e aplicat să iee în considerare pe terenul bisericesc și pretensiunile Românilor, iar pe viitor să se abțină de la orice amestec unilateral în favorul Rutenilor; în senzul dorințelor stăruitoare a tuturor credincioșilor gr.-orientali din Bucovina să pornească imediat tratative în scopul regulării stărilor din biserica greco-orientală, să promoveze aceste tratative spre un rezultat favorabil cu toate mijloacele ce-i stau la dispoziție și prin aceasta să asigure pe terenul bisericesc pacea între popoare.

Ministrul ungar de finanțe la M. Sa monarhul. Ieri înainte de amiază, ministrul ungar de finanțe, dr. I. Teleszky a fost în audiență la M. Sa monarhul prezentând budgetul pentru prima jumătate a anului viitor spre sancționare prealabilă. Ministrul va prezenta camerei proiectul bugetar în ședința de mâine, Joi.

Care-și scopul diecezei maghiare de Hajdudorog. Semioficialul guvernului sare iarăș în apărarea urgisitei episcopii maghiare și a episcopului ei, Miklossy István. Ziarul „Reichspost” din Viena ocupându-se cu instalarea episcopului Miklossy în reședința sa provizorică din Debrecin, inițiază declarațiile acestuia făcute cu acel

De pildă chiar astăzi mai vin la mine în săptămâna patimilor bătrânii boieri, ca să-mi ceară iertarea păcatelor ce-au săvârșit!”

24 Decembrie (5 Ianuarie). Domnitorul și Doamna petrec o veselă seară de Crăciun; mica domniță uimită de felurile daruri, s'a speriat la început așa de rău, că nu s'a putut bucura îndată de ele, dar pe urmă nu mai putea de fericire și admira mai cu seamă multele lumini ale pomului de Crăciun.

29 Dec. (10 Ianuarie). Sosește vestea morții neașteptate a fostului împărat Napoleon III. Prințul Carol e adânc șguduit și în țara întreagă se manifestă o sinceră jale spontană pentru stingerea protectorului de odinioară al principiului naționalităților, căruia România îi datorește existența de stat.

Perechea princiară trimite împărătesei văduve și fiului ei expresiunea celor mai profunde condoleante. Prințul asigură pe împărăteasă că „amintirea faptelor bune ale împăratului va rămânea nestearsă în inima Sa”.

2/14 Ianuarie 1873. Guvernul ordonase să se officieze un serviciu funebru pentru Napoleon III în toate bisericile din țară, dar Metropolitul sustine că ar fi împotriva canoanelor săvârșirea acestor ceremonii pentru cei de altă credință. Prințul Carol isbutește să risipească îndoilele Mitropolitului.

28 Ianuarie (9 Februarie). Cei patru Episcopi aleși după noua lege bisericească primesc investitura din mâinile domnitorului; ceremonia se săvârșește cu o deosebită solemnitate în sala tronului, fiind de față Sfântul Sinod (amândoi mitropolitii și 14 arhieri), Corpurile Legiuitoare, reprezentanții autorităților, o delegație a oștirii. Ceremonialul păstrează toate vechile datini bizantine.

Cu fiecare nou ales se repetă același ceremonial: îmbrăcat în odădiile sale, episcopul e condus la treptele tronului; metropolitul primat dă prințului, care stă sub baldachin, cărja de argint și prințul o predă alesului cu aceste cuvinte: „Îți încredințez această cărje, semnul demnității Tale de episcop și nădăjduiesc că vei păzi turma exarhiei Tale ca un bun păstor”. — Fiecare dintre cei patru episcopi mulțumește într'o scurtă cuvântare. La urmă într'o cuvântare mai lungă, Domnitorul declară că întotdeauna a căutat să păstreze frumoasele tradiții ale bisericii și să reasigure clerului poziția ce i se cuvine. Pe noul episcop al Râmnicului îl îndeamnă să-și aducă aminte de cucernicia strămoșilor la fiecare pas ce va face pe sfintele locuri, în bisericile și mănăstirile de pe frumoasele maluri ale Oltului. — Episcopului de Roman îi amintește că atâția dintre cei 45 de predecesori, cari au stat pe vremi în scaunul vestitei episcopii moldovene, și-au făurit un nume de slavă, astfel mai presus de toți cărturarul și stihuiorul Dosoftei. Pe episcopul Buzăului, chemat să urce scaunul unui arhieru ce și-a câștigat merite în studiul cărții-

lor sfinte, îl îndrumă spre tradițiile ce se leagă de biserica episcopală de peste trei sute de ani, din zilele Radului Vodă al IV-lea sub care s'a zidit acest sfânt lăcaș. Pe episcopul de Argeș îl fericeste că s'a încredințat grijei sale cea mai frumoasă biserică din țară, prea scumpul odor al arhitecturii naționale; Domnitorul nădăjduiesc că sfântul lăcaș va renaște în curând, din ruinele sale, la vechea-i strălucire! Sfârșindu-și cuvântarea, domnitorul arată că în semnul crucei, care birue și unește omenirea întreagă, strămoșii au putut să reziste veacuri de apăsare și stăpânire străină.

Metropolitul și cei patru episcopi sunt conduși acum până la dealul Metropoliei, în trăsuri de gală, sub escortă de onoare; în biserica Metropoliei se slujește un Te-Deum. Ministrul cultelor felicita oficial pe noii aleși. Pe străzi norodul, o mare de capete, așteaptă să treacă mărețul alaiu.

3/15 Mai. Sosește vestea morții prințului Cuza. S'a stins în Heidelberg, de-o boală a inimii. Prințul Carol ordonă îndată să se dea toate onorurile de suveran fostului Domn, care va fi adus în țară și înmormântat pe moșia sa din Moldova. Princesei Cuza îi trimite o telegramă de condoleanțe.

19/31 Mai. Doamna Elisabeta și mica domniță pleacă spre Neuwied la mama. Domnitorul o conduce până la hotarul țării. În Giurgiu se

prilei, că din aceasta reședință va putea mai bine cârmui maghiarizarea credincioșilor români anexați diecezei lui.

Se știe că guvernul a grăbit imediat, după ce s'a dat în publicitate declarația aceasta a episcopului Miklossy, să o slăbească prin o rectificare oficială. Organul semioficial al guvernului „Budapesti Hirlap” reflectând ziarului „Reichspost” încearcă acum din nou a acoperi adevărata intenție urmărită prin înființarea episcopiei de Hajdudorog, rezonând că doar numai 18.000 maghiari au fost anexați noiei dieceze, iar 120.000 Maghiari au rămas încă în vechile dieceze, dintre cari 40.000 în diecezele românești.

Pe lângă rectificarea oficială cunoscută, făcută declarațiilor episcopului Miklossy mai aduce ca argument pentru afirmația că episcopia de Hajdudorog n'are nici o tendință de maghiarizare și propunerea făcută în camera magnaților de președintele comitetului regnicolar al gr.-catolicilor maghiari, Szabó Jenő, ca între grupurile românești și maghiare să se asigure în raporturile lor reciprocitatea în privința limbii bisericești cum există aceasta din vremurile cele mai vechi între grupurile române și rutene.

Intr'aceasta însă Szabó Jenő într'o scrisoare adresată ziarului a „Világ” protestează împotriva acuzei că prin înființarea episcopiei de Hajdudorog s'ar fi căutat întărirea clericalismului, declarând că noua episcopie e doar naționalistă și nu clericalistă.

Adecă totuș cu scop de maghiarizare.

Familia princiară română la Viena. „Deutsches Volksblatt” ocupându-se într'un articol de fond cu însemnătatea vizitelor împăratului Wilhelm și a familiei princiare române la Viena scrie:

Vizita moștenitorului român a dovedit că relațiile dintre Viena și Budapesta au luat cursul pe care-l cere situația excepțională a României în calitate de avant-gardă a triplei alianțe în Balcani.

Dela conferința din Petersburg și până azi, în relațiile austro-române au avut loc oare-cari oscilări, dar aruncând o privire în presa română, ne putem convinge că acestea au fost numai un fenomen trecător căci opinia publică din România a recunoscut necesitatea de a fi în strânsă legătură cu tripla alianță.

„Neues Wiener Tagblatt” publică un lung articol despre vizita perechei princiare române la Viena.

Ziarul arată că prințesa Maria vizitează pentru prima oară, — după căsătorie — curtea vieneză, căci deși a trecut adeseori prin Viena, nu a avut niciodată ocazia, să rămâie mai mult timp aici.

Ziarul descrie apoi în mod elogios familia

princiară română împreună cu printul Carol și termină:

Familia princiară română va face aici o impresie excelentă, și tot atât de excelentă va fi și cea pe care o va duce.

Trupa Antonescu la Arad.

— Voci din presa ungurească. —

Arad, 29 Octombrie.

Presa ungurească, deși pregătită să anunte sgomotos o cădere, a trebuit să capituleze în fața acestui eveniment artistic. Pentru a nu mai apăra o cauză complet pierdută, cronicarii teatrali ai ziarelor ungurești din loc, publică elogioase rapoarte despre reprezentarea de ieri. Iată ce scrie între altele ziarul „Függetlenség” vorbind de interpretarea comediei „Legea iertării”:

„Rolul principal l'a jucat d. Antonescu, care prin jocul său variat și expresiv a dovedit o creație excelentă.

A urmat cea mai însemnată parte a reprezentății, renumita dramă a lui Caragiale: Năpasta. Totul e: luptă secretă a două suflete, bărbatul vinovat, pe care îl chinuie necontenit povara unui omor și nevasta lui bănuitoare, în a cărei conștiință grozavă se coace bănuiala că bărbatul ei de acum l-a ucis pe bărbatul ei cel dintâi. Intre aceste două suflete ce se luptă, cade subit acela pe care l-au osândit pe nedrept pentru omor și care de chinuri și-a pierdut mințile.

Tragicul sălbatic al lui Dostojevski respiră din din orice cuvânt, din tot oftatul înecat; cu nervii încordați urmărim scenele sguduitoare până ce a sosit ultimul proces când deja femeia și-a sorbit și ultima picătură a răsunării; până când ucigașul și-a recunoscut crima și își așteaptă inevitabilul sfârșit.

În această dramă a jucat și cel mai de frunte membru al trupei, Brezeanu, care a jucat rolul nebunului cu mare artă”.

Ziarul „Aradi Közlöny” scrie:

După aceasta urmează o comedie în trei acte, de scriitorul francez Landay. Se predă „Legea iertării” într'o tempo rapid, într'o interpretare delicioasă. Antonescu care l'a jucat pe deputatul Lerault, e un artist de întâiul rang, puterea lui de caracterizare dovedește mari calități, umorul lui de bun gust însă, a finut publicul într'o continuă iluzie. Pe nevasta lui Lerault a jucat-o dsoara Sterescu o artistă foarte inteligentă, pe Berta, fiica lui Lerault însă, a jucat-o Maria Antonescu, o artistă de rasă, al cărei joc dramatic a impresionat adânc publicul.

După această comedie, s'a jucat „Năpasta”, o dramă în două acte a sărbătoritului dramaturg român I. L. Caragiale. În această dramă a făcut publicul cunoștința lui Brezeanu, care afirmativ e cel mai mare actor dramatic al României. În rolul lui Ion Ocașul, Brezeanu a făcut de fapt o creație artistică de primul rang. Artist de rasă,

îmbarcă pe vasul „Ștefan cel Mare” și pornesc pe Dunăre n sus pe-o minunată vreme de primăvară. Satele și cătunele de pe mal stau pitulate n umbra pitorească a salcânilor, cari își trimit până pe bordul vasului mireasma ramurilor înflorite.

Mica domniță, făcându-și prima călătorie în străinătate, se deprinde repede cu viața pe ape și veselie ei sporește buna dispoziție a călătorilor.

21 Mai (2 Iunie). Sosind în Turnu-Severin, Domnitorul, Doamna și mica prințesă vizitează biserica înălțată aci în amintirea primei debarcări a printului și inspectează săpăturile anticităților romane. Doamna și domnița își continuă drumul pe Dunăre n sus, iar domnitorul se întoarce la datoria ce-L cheamă, făcând mai multe inspecțiuni prin județele Gorj și Mehedinți.

25 Mai (6 Iunie). Domnitorul a plecat spre Râmnic, trecând pe la mănăstirile Horezu și Bistrița: aci la Bistrița l'a ajuns vestea morții fostului Voevod al Munteniei George Bibescu și a comunicat-o fratelui acestuia, ce trăiește aci în rasă călugărească; dar călugărul din vită domnească nu mai știe de lume și a primit vestea cu multă nepăsare. În aceeași mănăstire este călugăr și un frate al ministrului de finanțe Gofescu.

În vremea, când se înmormântează la Paris, în cimitirul Pire-Lachaise, rămășițele pământești ale fostului Voevod, se oficiază la București un serviciu funebru din ordinul printului Carol. — Pe când era Domn, Bibescu s'a trudit cu dreptă răvnă, să-și înalte țara, însă duhul vremii nu i-a fost prielnică.

27 Mai (8 Iunie). Doamna Elisabeta și mica domniță au sosit cu bine la Neuwied; din telegrama Ei se citește limpede că a fost de încântată revăzându-și rudele în vechea patrie, unde a fost primită cu mare entuziasm.

28 Mai (9 Iunie). Printul Carol se întoarce în capitală. Palatul i se pare pustiu și trist.

Înmormântarea fostului Domn Alexandru Cuza s'a săvârșit pe moșia sa Ruginoasa, în apropierea Iașilor; din ordinul prea înalt au luat parte la înmormântarea ministrul de război și doi aghiotanți princieri, iar domnitorul și-a exprimat condoleanțele printr'o scrisoare autografă către prințesa Cuza. Au fost de față la înmormântare delegații a le tuturor autorităților și corporațiilor; cu deosebire au luat parte la trista ceremonie, care s'a săvârșit în chip demn și frumos, multime de țărani, ce n'au uitat că domnitorul Cuza le-a dat pământ și drepturi.

La București, în biserica Metropoliei, s'a oficiat un serviciu funebru.

verist, ca și când ar fi ieșit din școala lui Reinhardt. Fără trucuri, cu mijloace simple produce cea mai mare impresie. Cu veritatea minunatei lui creații a hipnotizat publicul și aplauzele frenetice au fost o demnă aprobare a puternicei creațiuni. Foarte bun actor e *Mărculescu* și de nou au putut-o sărbători pe *Maria Antonescu*”.

Societatea pentru fond de teatru la Caransebeș.

— Programul serbărilor. —

Vineri, 7 Novemvrie st. n. 1913.

1. La orele 5 și jum. p. m.: primirea comitetului central al „Societății pentru fond de teatru român” la gara din Caransebeș.

2. La orele 8 și jum. seara: serenadă dată de „Reuniunea română de cântări” din Caransebeș președintelui „Societății pentru fond de teatru român”.

3. La orele 9 seara: întâlnire prietenească în hotelul „Pomul verde”.

Sâmbătă, 8 Nov. st. n. 1913.

1. La orele 9 dimineața: Serviciu divin, care se va celebra de înaltul cler în catedrală. Răspunsurile le va executa corul „Reuniunii române de cântări” din localitate.

2. La orele 10 și jum. a. m.: Ședința primă a adunării generale a „Societății pentru fond de teatru român”, în sala magistratului orășenesc.

3. La orele 3 p. m. petrecere populară la care va concerta fanfara din Vranii.

4. La orele 5 și jum. p. m.: Primirea comitetului „Reuniunii învățătorilor din dieceza Caransebeșului”.

5. La orele 8 seara: Prima reprezentație a companiei dramatice Victor Antonescu, cu următorul program:

a) Monolog de G. Ranetti, zis de d. Victor Antonescu.

b) Legea Ertărei, comedie în 3 acte de M. Landay, tradusă de Haralamb Lecca.

c) Năpasta, dramă în 2 acte de I. L. Caragiale.

Duminică, 9 Nov. st. n. 1913.

1. La orele 9 dimineața: Serviciul divin. Răspunsurile le execută corul „Reuniunii de cântări” din localitate.

2. La orele 11 a. m.: Ședința primă a adunării generale a „Reuniunii învățătorilor români dela școlile confesionale ortodoxe din dieceza Caransebeșului”, în sala magistratului orășenesc.

3. La orele 1 p. m. masă comună în sala hotelului „Pomul verde”. Prețul unui tacâm 4 cor. Toastele sunt fixate de mai înainte.

4. La orele 3 și jum. p. m.: Ședința a doua a adunării generale a Societății pentru fond de teatru român în sala magistratului orășenesc.

5. La orele 8 seara: a doua reprezentație a companiei dramatice Victor Antonescu.

Se va juca „Poama crudă” (O căsnicie) comedie de moravuri în 3 acte.

b) *Petrecere dansantă. Damele sunt rugate să se prezinte în costum național.* În pauză se va juca Călușorul și Bătuta de coriști din Mehadica.

Luni, 10 Noemvrie st. n. 1913.

1. La orele 10 a. m.: Ședința a doua a adunării generale a Reun. inv. rom. dela școlile confesionale ortodoxe din dieceza Caransebeșului, în sala magistratului.

După amiază: Excursii în jurul Caransebeșului.

La orele 8 seara: a treia reprezentație a companiei dramatice Victor Antonescu:

a) Sacrificiul, dramă într'un act, de Roberto Bracco.

b) O noapte furtunoasă, comedie în două acte, de I. L. Caragiale.

Prețul locurilor la teatru: Loc rezervat: 5 cor. Locul I. 3 cor. 50 fil. Locul II 2 cor. 50 fil. Locul III 2 cor. Parchet 1 cor. 30 fil. Loc de stat

1 cor. Biletele se primesc la „Librăria diecezană”.

Toți cei ce doresc să aiba pe durata serbărilor locuință la hotel sau la particulari să se adreseze, până în 6 Noemvrie n. 1913, dlui Iuliu Vuia inv. director în Caransebeș. Comitetul de încetare se va afla în decursul serbărilor în localul „Societății române de cântări” (inst. teol.-ped.). Iar cei cari doresc să ia parte la masa comună de Duminecă, să se anunte dlui Dr. George Lăbontiu, avocat în Caransebeș. În toate celelalte afaceri cari privesc aceste serbări, dă clarificări președintele „Casinei române” din Caransebeș, d. Dr. Cornel Cornean, secretar consistorial.

A doua reprezentație a trupei Antonescu.

Arad, 29 Octombrie.

S'a jucat o singură piesă: „O căsnicie” comedie în trei acte de colonel G. Ursaky, comedie des jucată pe scenele din țară pentru tendințele ei morale. Subiectul piesei e următorul:

Căsătoria, e adevărat, poate schimba mult caracterele ființelor unite, dar amestecul rudelor „binevoitoare” e aproape întotdeauna periculos pentru casa cea nouă, fiindcă împiedecă cele două caractere, de multe ori foarte deosebite, de a se apropia unul de altul, de a se contopi și de a forma astfel acea armonie a vieții conjugale fără de care nu se poate întruclupa o căsnicie fericită.

Didina, o fată crescută cu îngrijire extrem de burgheză ajunge nevasta avocatului Victor, un om muncitor și onest. Se simte dela început străină în casa ei nouă. El, doritor de a-și forma un nume, se pierde cu totul în afacerile lui, iar ea călăuzită de-o educație greșită, în loc să-și conducă casa, se lasă îndemnată de sfaturile mătușei Zinca și se dedă la lux, la plimbări fără rost și e gata-gata să asculte vorbele frumoase dar este ale tânărului filison Argeșianu, fost coleg de facultate cu bărbatul său. Acesta dimpreună cu mătușa Zinca îi alimentează capriciile tinerei femei și îl descriu pe Victor în culorile cele mai negre, ca pe un om fără suflet, un om prozaic, care n'a iubit-o niciodată și mai mult; care o înșală cu văduva dna Glodeanu, care ia încercând lui Victor procesul ei de divorț.

Didina când aude se face foc și pară, și într-o scenă vehementă îi declară lui Victor că are să-i plătească cu aceeași monedă și are să-și ia un amant. După o astfel de scenă nu le mai rămâne decât să se despartă.

Argeșianu când aude de despărțire începe să bată în retragere: îi e teamă să nu-i cadă pe cap femeia asta, pe care el, ca toate secăturile de felul lui ar fi voit s'o aibă numai ca amantă. Didina începe să-și cunoască curtezanul și când mai aude că ar fi fost logodit cu o fată din provincie pe care a părăsit-o în mod miselesc îndată ce-a simțit că rămasă săracă în urma unui proces pierdut, și când îl vede înclinat de a se apropia iarăși de fata asta, de Elena, acum când a recăstigat procesul și are o zestre de 200.000 franci, Didina vede pe ce mâni era să cadă și se cutremură. În actul din urmă ea simte că are să devină mamă și când Victor îi prezintă să iscălească hârția de divorț, o cuprind remușcările și nu poate. Când apoi, asemenea după un paravan, ascultă o conversație cinstită și înduioșătoare între Victor și dna Glodeanu din care vede cinstea bărbatului său față de femeia aceasta nenorocită, presupusă amantă a lui Victor, Didina își vede rădăcirea, își recunoaște greșeala și plângând îi cere iertare.

Dacă în seara trecută publicul a rămas uluit de jocul lui Brezeanu, azi a făcut cunoștința unei alte mari personalități artistice a scenei românești: doamna Maria Ciucurescu. În rolul mătușei Zinca, doamna Ciucurescu a disecat până la cele mai ascunse fibre, un suflet de femeie, intrigant, pasionat, flecar, desecuilbrat. Jocul multilateral a aruncat o clară lumină

peste toată disordinea fizionomiei sufletești a acestui tip de femei, pe care doamna M. Ciucurescu a pus marca unei interpretări neîntrecute. Dna Mărioara Antonescu în rolul Didinei a pus aceeași eleganță și grație, același distins temperament artistic.

D. Antonescu — al cărui magistral joc de compoziție din „Legea Iertării” e viu încă în sufletul nostru — într'un rol (în Victor Dorneanu), nu atât aplicat pentru efect, printr'un joc simplu, a reliefat alte ascuțituri ale calităților sale, având parte de-un frumos succes. D. Mărculescu (în rolul inginerului Nicu Vrânceanu) i-a dat toată culoarea și toată viața acestui suflet loial. Ionita Pipirig (Brezeanu) era de-ajuns să apară pe scenă aruncând vre-o vorbă, pentru a trăi împreună cu el toată viața mahalalelor. Viața respiră din orice vorbă aruncată de Brezeanu. D. Costescu (în căpitan Oltescu) a redat cu mult studiu pe ofițerul pensionar, cu mișcări țepăne și neîndemănate.

D. T. Georgescu în Iorgu Argeșeanu ne-a schițat tipul filizonului bucureștean, dș. Sofia Ionescu a jucat fidel rolul Elenei fata căp. Oltescu.

Celelalte roluri au fost susținute de d-soara El. Sterescu, de d. I. Georgian și d-soara M. Rudeanu. Aplauze furtivoase au spus toate impresiile celor ce umpleau teatrul. Li s'au oferit două mari buchete de flori. Public a fost ca și în ziua întâi. Pentru reprezentația ultimă se prevede o aglomerație cum n'a mai văzut Aradul.

Străinii manifestează un viu interes pentru artiștii bucureșteni. Dela sosire trupa V. Antonescu e senzația zilei în orașul nostru.

Cronica externă.

Alegerile italiene. Se anunță din Roma: Lupta electorală între liberali și socialiști se face din ce în ce mai aprigă. În partidul republican s'a produs o mare spărtură, unii fiind pentru războiul tripolitan, alții contra. Mai toți candidații liberali, începând cu partizanii lui Sonigo, au făcut act de adeziune la programul ministerial.

Ex-ministrul Salandra, un fruntaș al partidului conservator și al opoziției, în discursul său electoral, a făcut o declarație senzațională, susținând că întreaga opoziție constituțională trebuie să dea sprijinul său guvernului, conlucrând cu el la înfăptuirea unor reforme așa de importante și de binevenite, ca acelea enunțate de primul ministru în programul său.

D. Giolitti, fiind interviuat de „Giornale d'Italia” a spus: Parlamentul nostru, ordinea și disciplina sa, poate sluji drept pildă. În el nu s'au petrecut niciodată acele accese și scandaluri ce se întâmplă din când în când în alte parlamente. Ca și lucrările noastre parlamentare tot așa și lupta electorală la noi se desfășoară în liniște. Înăscutul bun simț al poporului nostru îl oprește de a se înflăcăra prea mult. Nu mi-e teamă de clericali. De aceia nu sunt anticlerical și nu văd cu ochii buni mișcarea anticlericală. Ceva mai mult cred că nu e rău ca liberalii să se sprijine ici și colo pe clericali ca să combată pe socialiști. Partidul so-

cialist face o mare greșală când stăruie în opoziția sa contra războiului tripolitan. Cucerirea Libiei este o faptă așa de măreață în conștiința poporului italian, încât nici o campanie nu va putea să nimicească vreodată sentimentul care a inspirat-o. Vorbind de divorț, d. Giolitti a spus: socot că țara nu dorește o lege care să introducă divorțul, căci în Italia prea e viu și tare sentimentul familiei.

INFORMAȚIUNI

Giudătenii.

(Looping the loop).

Puțini vor fi știind că în aceeași vreme, când francezul Pegoud demonstra noile teorii de stabilitate ale aeroplanelor, lunecând pe-o aripă, făcând S-uri, sau plutind pe dosul aripelor, cu capul la vale — locotenentul rus, Nesterow, preocupat de aceleași teorii, execută cu două zile înainte de Pegoud cercul vertical în aer, poreclit looping the loop. Un caz când nulla înseamnă record! Nu-i asta o ciudățenie??

Pentru locotenentul Nesterow nulla a mai însemnat și 30 de zile arest. I le-a croit comandantul său, drept pedeapsă, pentrucă „riscarea fără rost a vieții, e tot atât de urit delict militar ca și refuzul de-a o jertfi când e de lipsă”. Aviatorii militari n'au să facă acrobație.

Sborurile lui Nesterow și Pegoud sunt pentru noi, cari am avut un Vlaicu, deosebit de instructive. Două „lumi” stau aci față în față. Vlaicu cu teoria pendulei și a echilibrării automate; constructorii francezi (Bleriot și Nieuport) cu teoria „desechilibrării”, dacă o putem numi așa. Care va ieși biruitoare în viitor, nu se poate prezice. Dacă însă armata își va păstra principiul de-a nu face acrobație, putem spera ca posteritatea să-i facă dreptate lui Vlaicu.

Ni se îmbie momentul ca să dăm întregă, scrisoarea lui Nesterow, adresată unui mare ziar rusesc:

„De mult aveam de gând să execut „looping the loop”-ul pentru a demonstra teoriile mele cu privire la guvernarea aparatelor, teorii, ce se deosebesc de cele în general admise.

Aceste teorii se întemeiază pe sborul păsărilor. Eu însă am renunțat la cărmă ca organ de direcție a sborului, ideea cărmei fiind copiată după corpurile plutitoare moarte, de pildă luntrea, câtă vreme peștii nu au cărmă. Ei au o coadă ce se îndoaie, și atât.

Organele de direcție ale aeroplanului plânuit de mine vor fi formate prin aripi ce se îndoaie sub un unghi variabil, asemenea cozii la paseri.

Dovedind că mai multe din părerile mele erau juste, cele din urmă experiențe ale mele mi-au arătat, că poți răsturna aparatul cu ajutorul cărmei de coborâre.

M'am înălțat pe un monoplan de 70 H. P. la 1000 metri, am oprit apoi motorul, și am coborât în sbor planat, aproape vertical.

La o înălțime de 600 metri, apăsați asupra cărmei, și o pusei în mișcare. Erau momente de fiori, abia momentele hotărârei. Incolo, nimica tot.

Aparatul se ridica în slava, motorul funcționa fără greș. Orizontul dispăru și Nieuportul meu se răsturnă. Eu stăteam cu capul la vale, și mă simțeam bine. Mă țineam din răspuțeri de scaun și de pedal, dar nici un minut nu avui senzația, că aș putea fi asvârlit din aparat.

Nici benzina, nici oleul nu s'au răsturnat și motorul funcționa la perfecție. Barometrul meu din buzunar și uneltele din cutii, nu s'au mișcat din loc, toate fiind într'un admirabil echilibru.

În clipa în care mi se părea că nu mai văd pământul, apăsați și mai aspru asupra cărmei. Zăbind pământul, oprii motorul, și recăstigând echilibrul, o luai într'un sbor planat, spre hangar, unde fu-i primit cu ovății călduroase.

Înainte de a îndrăzni să fac încercarea, m'am antrenat de-a binele, făcând aparatul să ia tot felul de poziții în aer, executând virajuri în 85°, silind aparatul a se ca-

Am onoare a recomanda on. public din Arad și din provincie

Prăvălia mea de ghete, pălării și albituri

precum și totfelul de obiecte pentru modă.

Pi 1351

Mare asortiment în nouăți de toamnă

Rog sprijinul on. public român.

:: Cu deosebită stimă:

IOAN PINTEA, comerciant de modă p. bărbați

ARAD, str. Deák-Ferenc nr. 4. (vis-à-vis de Li-brăria diecezană.)

Singura prăvălie românească în Arad.

bra. Plutind pe o arpă sau pe coadă, îl aduceam în echilibru.

Inercarea mea s'a făcut în modul cel mai serios, și numai după ce avui siguranța succesului. Nu voiam și nici nu-mi puteam risca viața, fiind tată cu o copilă și un băiețel, aviatorii de mâne. — Nesterow".

Arad, 29 Octombrie 1913.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță vreme moderată, în părțile apusene ploii.

Prognostic telegrafic: vreme moderată, în părțile apusene ploii.

Temperatura la amezi a fost 16.0 C.

La fundațiunea pentru ajutorarea ziaristilor români au intrat 65 coroane, tantiema dlui Ioan I. Lapedatu, ca membru în direcțiunea băncii „Geoagiana” din Geoagiu pe anul 1912.

Pilda frumoasă și deamnă de imitat a dlui I. Lapedatu, care promovează cu atâta zel și abnegație cauza fundațiunii ziaristilor, merită toată lauda și recunoștința noastră. — „G. Tr.”

Cazul profesorului Bălan. D. Valer Moldovan se ocupă azi, la loc de frunte, în Gazeta Transilvaniei, cu cazul dlui profesor Bălan. După ce arată toată gravitatea cazului, face apel la forurile noastre bisericești să intervină la guvern pentru cuvenita reparație. Subliniem și noi cu toată energia următoarea concluzie a autorului:

„Trebuie să și facem ce-ar fi făcut un Șaguna în cazul de față.

Inalt Preasfinția Sa Mitropolitul din Sibiu — de-a cărui bune sentimente nu ne-am îndoit niciodată — să binevoiască a merge în persoană la comandantul de corp din Sibiu și dacă nu i-s'ar pune în perspectivă o satisfacție deplină, ca un consilier intim al Majestății Sale să denunțe cazul direct la treptele Inaltului tron.

Numai lucrând astfel putem fi siguri, că nu se vor mai repeta cazuri ca cel al profesorului Nicolae Bălan”.

Monumentul Petru Pipoș. Contribuțiile pentru acest monument, proiectat de învățătorimea noastră să se trimită la adresa dlui cassar Aurel Lepa, în Temesșii ves.

REDACTIONAL. De poimâne, Sâmbătă, începând, vom continua publicarea colectelor pentru monumentul Vlaicu Iarăș. Ne-au sosit zece de colecte și contribuții singuratic din toate părțile românești. Indemnăm pe conducătorii satelor și centrelor noastre să înfițeze pretutindenea colecte, ca nici un ținut românesc să nu lipsească dela sprijinirea nobilei cauze.

O cunună frumoasă. Sâmbătă în 12 (25) l. c. la orele 12 din zi a avut loc, în biserica centrală gr.-or. din Oradea-mare cununia simpativului și distinsului nostru căpitan ces. și reg. Emil de Herbay (dela reg. 61) din Arad, cu domnișoara Iuliana Vaina din Oradea-mare. Actul religios a fost oficiat de pâr. Gh. Tulbure, protopresbiter, asesor-ref. consistorial și de parohul Vasile Popovici, în fața numeroaselor rudeni ale familiilor și a unui ales public românesc și străin. Nași au fost căpitanul Miron Serb din Timișcara, cu doamna. La sfârșit pâr. asesor Tulbure a adresat tinerei părechii o frumoasă și pătrunzătoare alocuție. Adresăm tinerei părechii sincerile noastre urări de bine!

Congregația comitatului Cojocna. Membrii partidului național român, cari fac parte din cogregația acestui comitat, sunt rugați a se prezenta în 30 Oct. dimineața la orele 8, în ca-

sina română din Cluj la o constătuire prealabilă. Morlaca, 26 Oct. 1913. Ioan Popu, preș. club comitatens.

In amintirea lui Vlaicu. Duminică în 26 Oct. a. c. s'a slujit în biserica din Pecica un parastas pentru odihna sufletească a lui Aurel Vlaicu. A fost de față mult popor și băieții dela toate șase școalele românești din loc.

După parastas Sf. Sa preotul Niță Popescu a ținut o frumoasă cuvântare despre Vlaicu.

În amintirea lui Vlaicu s'a mai slujit la trei săptămâni dela moarte un parastas în biserica gr. or. din Turda, iar la șase săptămâni se va sluji alt parastas în biserica gr. cat. de acolo. La aceasta slujbă a fost de față multă lume.

Sfințire de biserică în Peleşul-Sohodolului. va avea loc Duminică în 20 Oct. (2 Nov.) a. c. la orele 10.

După sfințire va urma prânz comun.

Dela alegerile congregaționale. — Rectificare. În numărul 222 al ziarului dv. în articolul „De jeri” se scrie: În cercul Buteni protopopul Florian Roxin s'a făcut și el trădătorul cauzei naționale și astfel din mila Ungurilor a ajuns ales cu lista oficială”.

Față de această știre sunt în poziția a ști, că protopopul Roxin nu a cerșit mila nimănui, ca să fie ales membru în congregație, cu atât mai puțin mila administrației din acest cerc, drept aceea vestea, că e candidat oficios l'a surprins în mod neplăcut și la sfârșitul actului de alegere s'a prezentat la președintele și a abzis de încrederea, care n'a dorit-o niciodată, care abdicere se va aduce la cunoștință și forului competent.

Atâta pentru sugeratorul articolului, care ar face corect să dea pace protopopului Roxin, ca să-și implinească greaua misiune așa în mod neexceptionabil din punct de vedere național, după cum a și început. — Cu distinsă stimă Dr. Sabin Dan, avocat.

Ministrul C. Dissescu decorat de țarul Rusiei. Tarul Rusiei a conferit dlui C. Dissescu, ministrul instrucțiunii publice din România, marle cordon al ordinului „Sf. Stanislas”.

Pierre Loti provocat la duel de un ofiter bulgar. Sublocotenentul Turcom, din reg. I din Sofia, a provocat la duel pe marele scriitor francez P. Loti. Motivul provocării este faptul că P. Loti a scris foarte multe articole ofensătoare pentru foștii aliați din Balcani. Sublocotenentul Turcom se află acum în Elveția, unde se îngrijește de o rană din timpul războiului; de aici va pleca la Paris, în vederea duelului.

Sucesiunea la tronul Brunswickului. Se anunță din Berlin: În sedința consiliului federal, reprezentantul Brunswickului a comunicat că ducele de Cumberland renunță la tronul Brunswickului. Consiliul federal a hotărât să admită propunerea Prusiei cu privire la succesiunea Brunswickului. Propunerea Prusiei adoptată de consiliul federal zice: Consiliul federal să binevoiască a exprima convingerea federarilor — că domnia principelui Ernest August în Braunsweig este compatibilă cu principiile fundamentale ale federației și constituției imperiului cu privire la o schimbare a situației efective și juridice consiliul federal să binevoiască a hotărâ incunoștințarea despre aceasta guvernului Brunswickului.

Tulburări cu ocazia serbărilor jubilar ale alfabetului armean. Din Constantinopol se anunță: Serbările jubilar armenesti s'au desfășurat pretutindeni fără de nici un incident, afară doar de Adabazar, din sandjacul Ismid, unde s'a produs o încăerare între manifestanți, agenți polițienesti și soldați. Un soldat a fost ucis și

patru polițiști răniți. Manifestanții au luat polițiștilor săbiile și baionetele. Ministerul de interne a telegrafiat mutesarifului din Ismid cerându-i să deschidă o anchetă și să ia măsurile necesare de ordine.

Coloarea artificială a portocalelor. Tribunalul din Paris a condamnat sever o vânzătoare care vopsea coaja portocalelor, dându-le aparență că sunt coapte bine. Faptul n'ar merita atenție dacă desbaterile n'ar fi arătat că această falsificare se face pe o scară întinsă.

Nu e ușor să cunoști cu siguranță care portocală e coaptă și care nu, mai ales că portocalele cu adevărat coapte se găsesc numai în localitățile de producțiune, de unde ele se culeg pentru export înainte d'a se coace, socotindu-se timpul drumului ce au de făcut.

De obicei pentru noi portocala coaptă e aceea care are coaja fină și plăcută la pipăit, forma regulat sferică și culoarea de un frumos glben aurii cu lumini roșii de mahon. Ne ferim de cele galbene deschise, al căror miez e cam uscat și gustul cam acru.

De aceea vânzătorii au început să le dea la astea o culoare mai închisă.

Ar fi bine prin urmare să udăm degetul în gură, să dăm pe portocală și numai dacă nu se ia vopseaua, s'o cumpărăm.

Generațiile viitoare. Guvernul german a însărcinat o comisie de savanți să compare pe descendenții alcooliceilor cunoscuți cu ai băutorilor moderați. Observațiile s'au făcut în 10 familii din fiecare clasă. S'a constatat că proporția morților în prima lună dela naștere este de 43 la sută la copiii alcooliceilor, 8 la sută la ceilalți. La alcoolici s'au găsit 10 la sută idioti, 8 la sută epileptici, 8 la sută proști. Numai 17 la sută din aceștia se desvoltă normal ca inteligență.

Rectificare. În articolele dlui Cosciuc, conferențiarul agronomic al „Asociațiunii”, publicate la rubrica noastră economică din numerele 216 și 217, s'au strecurat câteva greșeli de tipar. Anume: În articolul din nr. 216 e greșit culesul începutul alineatelor 3 și 8. Pe pag. 9 rândul 14 de sus în loc de „înainte de fortare” trebuie „înainte de plantare.”

La sfârșitul din nr. 217 pag. 9, rândul 5 de sus, s'a cules „Setrus” în loc de „Letrus.”

Bastioanele și respectarea Duminecii. Fiscalul din Columbia (America) se ocupă cu rezolvirea unei ciudate probleme: „Nu este oare contrar legii să se plimbe cetățenii cu bastoanele în mână Dumineca?”

Ca să se poată înțelege importanța problemei, trebuie o explicare: Legea în Columbia oprește vânzarea și consumarea în public a beuturilor spirtoase, în ziua sfântă a Duminecii. Cetățenii beutori însă, ca să înlăture prescripțiile cuminiți ae legii, și-au cumpărat bastoane găunoase, pe care le umplu cu rom și cu „whisk”. Se plimbă cu ele și când le e pofta de beut, duc bastioanele la gură și sub, prin căpătăiele lor, licoarea oprită. Astfel își fac năravul fără să se teamă de intervenția poliției și fără scandal.

Oficiul fiscal a început astfel războiul în contra bastoanelor alcoolice, secvestrând o sută de bastoane cu țevi de beut și arestând pe purtătorii lor. Aceștia însă au intentat proces la tribunal pentru secvestru și arestări ilegale. Se așteaptă sentința magistraților.

Revoluția din Portugalia. „Daily Telegraph” află din Lisabona:

Cercurile monarhiste afirmă că pretinsa revoluție din Portugalia a fost inscenată de guvern, pentru a avea motiv să aresteze sau să expulzeze pe toți adversarii săi. Numeroși por-

PRIMA ȘI CEA MAI VECHIE CASA
DE CLAVIRE ESTE A LUI
FRANZ ȘI ALBERT RENNER
TIMIȘOARA-JOSEFIN
strada HUNYADI nr-ul 12.

MARE ASORTIMENT DE
PIANE, PIANINE ȘI HARMONI.
: CALITATEA CEA MAI BUNĂ. :

Preturi ieftine.

Preturi ieftine.

tughezi au fugit pentru a scăpa de temniță. Situația e foarte gravă. Dacă regele Emanuel ar fi mai energic, și-ar putea recăștiga tronul într-o singură zi. Monarhiștii plănuiesc să ofere tronul unui prinț englez, fiind convinși că această idee va fi primită și de republicani, fapt care va reîntrona liniștea țării.

Din Lisabona se anunță: Aici a fost arestat individul Louis Sylva, care avea la el un pachet cu trei bombe.

O altă telegramă — scăpată de vigilenta cenzurii — anunță că poliția a confiscat la Barreis 120 ghiulele.

Locuința avocatului Barello a fost perchezită și cu acest prilej au fost sechestrate numeroase documente importante. Au fost arestate mai multe doamne din înalta societate și majorul Mago.

Una din cele mai mari lupte ale proletariatului din Spania. Am anunțat la timp că muncitorii dela minele de aramă din Rio-Tinto, în număr de 17.000, s'au pus în grevă. Aceasta e un mare eveniment pentru proletariatul spaniol și urmările lui se vor simți în toată țara.

Minele din Rio-Tinto sunt în mâinile unei companii engleze, care a făcut din acest basîn un domeniu propriu medieval. Prefectul provinciei și toate autoritățile spaniole se arată slugile companiei, al cărei consiliu de administrație se compune din cei mai de vază oameni politici spanioli.

Regimul care bântue în Rio-Tinto e odios și barbar. Muncitorii n'au dreptul să formeze sindicate. Nici o lege socială nu se ține în seamă, iar legile statului rămân literă moartă, căci compania le-a înlocuit cu legi speciale și dispune în întregul basîn de o adevărată forță înarmată pentru a le putea aplica.

Cu toate astea, multămită propagandei puternicului sindicat al lucrătorilor dela căile ferate, muncitorii dela minele de aramă se putură sindica și astăzi acest sindicat cuprinde 80 la sută din personal. Indată, acest sindicat luă apărarea membrilor săi și înaintă companiei, prin luna Iunie, un memoriu de revendicări. El nu se gândea încă la grevă.

Răspunsul companiei a fost brutal: ea a dat afară pe muncitorii cari erau sau credea ea că sunt amestecați în mișcarea sindicală și a scăzut salariile muncitorilor întrebunțați în zece servicii diferite. Provocarea nu putea să fie mai limpede. Compania căuta o grevă prematură, pentru a o putea înăbuși mai bine. Muncitorii însă avură răbdare. Iși îndoiră silințele ca să consolideze organizația lor. În cele din urmă, nemai putând rezista, după o matură chibzuință, se aruncară în luptă, luptă uriașă în care sunt susținuți de toate forțele muncitorești și socialiste din Spania.

Muncitorii, cari câștigă în mijlociu trei lei pe zi, au formulat unsprezece revendicări. Cele mai principale sunt: ziua de muncă de opt ore în toate serviciile; sporirea generală a salariilor cu 25 la sută; salariul minimal de 4 lei; asigurarea pentru bătrânețe, invaliditate și pentru cei ce rămân în viață după moartea șefului familiei; instalarea de aparate de siguranță în toate serviciile unde viața muncitorilor e amenințată de grave primejdii.

Dacă greva durează mult, ea poate atrage pe cei 30.000 de mineri ai provinciei Huelva și

pe mii de muncitori din Andaluzia, unde viața muncitorului nu e decât mizeria și suferința.

Apel la publicul nostru. Românii din Cristelec pentru a-și susține o școală au făcut toate eforturile posibile. Au cumpărat intravilan pe un preț scump. Și deoarece cea mai mare parte din săteni sunt zileri săraci, fac apel la publicul românesc să-și dea obolul pentru a face un bine acestei sărmâne comune. Cei cari vor binevoi a le sări în ajutor, să trimită contribuțiile pe adresa Oficiului parohial din Cristelec (Keresetek u. p. Szilágyosmlyó) cu nota pentru școala românească.

Constături între regele bulgar și contele Berchtold. Se anunță din Sofia că regele Bulgariei, Ferdinand care de prezent se află la vânătoare pe proprietățile sale din nordul Ungariei, va avea în Budapesta în curând o întrevvedere cu contele Berchtold. La constăturile dintre regele bulgar și ministrul de externe austro-ungar va lua parte și ministrul de ex. bulgar, Ghendiew, care, se știe, se află acum în Paris în scopul de a câștiga guvernul francez pentru modificarea păcii încheiate la București.

Alegere de capelan în Silha. În urma concursului scris în Foaia Diecezană, alegerea de capelan în comuna Silha s'a ținut Duminecă în 13/26 Oct. a. c. S'a ales cu unanimitate unicul competent, feciorul preotului local, absolventul de teologie Victor Popoviciu.

Mare meeting albanez contra Grecilor. Se anunță din Valona: Comitetul fugarilor din Albania sudică, aflători aci, au convocat eri un meeting de protestare contra tratamentului la care e supusă populațiunea din teritoriile sud-albaneze ocupate de Greci.

La meeting a asistat multă lume. Toți oratorii au protestat contra procedelor grecești în Albania sudică și au exprimat dorința ca această stare de lucruri să se termine prin intervenția energetică a puterilor.

Participanții la întrunire au pornit apoi, cu steagul albanez în frunte, la domiciliile tuturor membrilor comisiunii internaționale de control remițându-li-se memoriul următor:

„Se pare că vexațiunile și torturile la care e supus bietul popor albanez de atâta amar de vreme nu vor înceta; Durerosul ecou al gemetelor raniților și muribunzilor care s'a auzit timp de două luni în munții și văile provinciilor nenorocite din Kosovo și Djora nu s'a stins încă.

„Lucrurile merg și acum, sub stăpânirea grecească tot așa de rău: vexațiunile închiderile, deportațiunile, măcelurile, atentatele contra onoarei și averii pașnicilor locuitori albanezi sunt la ordinea zilei. Atât de nemilosă este cruzimea soldatescei grecești atât de îndrăzneată atitudinea autorităților trimise de guvernul din Atena în provinciile albaneze ocupate, încât nu se dau îndărăt dela nici o măsură spre a falsifica adevărul chiar și în prezența comisiunii internaționale pentru delimitarea granițelor. Emigrații din Valona, din țările ocupate întruniți astăzi în meeting de protestare, cred de datoria lor să ridice glasul în fața marilor puteri și popoarelor civilizate, implorând ca viața fraților lor să fie cruțată și ca țara lor să fie cât mai curând evacuată de ocupațiunea armatelor străine”.

În atențiunea medicilor români. Ni se scrie: Prim-pretorele din Oravița sub numărul 5124/113 a publicat concurs pentru postul de medic cercual al Oraviței. De cercul acesta se țin comunele românești: Oravița-română, Cielova-română, Răchitova, Broșteni și Măidan, comunele cu populație mixtă: Oravița-montană și Cielova-montană, Terminul e 15 Noemvrie n.

Au făcut în 23 c. cu succes cenzura de avocat în Târgul-Murășului domni Dr. Enea Muntean, Dr. Gheorghe Dănilă, Dr. Gheorghe Trifu, Dr. Ioan Muțiu și Dr. Titus Ciortea.

Felicitările noastre.

Caz de moarte. În 27 Octombrie a încetat din viață în Sâmpetru de Câmpie **Lucretia Rusu n. Pantea**, soția sf. Sale preotului Valer Rusu. Osemintele pământești ale defunctei se vor așeza spre vecinică odihnă în cimiterul bisericii gr.-cat. în 29 Oct. ora 1 d. a.

Fie-i țarina ușoară!

Societatea de lectură „Andrei Șaguna” secția teologică din Sibiu s'a constituit pe anul școlar 1913/14 în ședința ținută la 6/19 Octombrie 1913 sub presiul Prea Cuv. Sale Dr. E. Roșca, director seminariaș în modul următor: Președinte: Dr. Aurel Crăciunescu, prof. Vicepreședinte: Constantin Bodea, teol. c. III. Notar I: Silviu Teposu, teol. c. III. Notar II: Alexandru Baba teol. c. I. Casar: Ioan Băncilă teol. c. II. Controlor: Ioan Males teol. c. III. Bibliotecar: Ioan Stănilă teol. c. II. Vice-bibliotecar: Vasile Bărluț teol. c. I. Econom: Nicolae Geganea teol. c. II. Membri în comisiunea literară: Alexandru Brotea teol. c. III. George Rimbaș, teol. c. III. Aurel Ștefan teol. c. III. George Maior teol. c. II. Avram Mates teol. c. II. Ioan Moșoiu teol. c. II. Ioan Clopoțel teol. c. I. Zaharie Stanciu teol. c. I. Traian Sava teol. c. I.

O rectificare a Drului Gaster. Din Londra se anunță, că „Jevisch Cronicle” publică o declarație a Drului Gaster care spune că intrievul ce i-a luat ziarul din Varșovia „Haid” a fost redat greșit și-și rezervă dreptul de a rectifica afirmațiile în chestiune.

După cât se știe în acest interview era vorba și despre o audiență a Drului Gaster la regele Carol.

Mica publicitate. Gustava Téry scrie în „Le Journal”:

Un locotenent din Paris imi dedea zilele trecute amănunte despre datorile lui și adaoga: „Nu mi-ai putea da ceva scrieri de lucru seara? Leafa nu-mi ajunge să-mi întrețin familia; dacă nu găsec un mijloc să-mi asigur venituri suplimentare, nu știu cum o să sfârșesc...”

Și acest ofiter mă autoriza să-i public scri-soarea.

Pe de altă parte, într'un mare ziar, din provincie, găsec anunțul următor:

Capitan „pensionar, decorat cu Legiunea de Onoare, având greutăți familiare, caută de lucru undeva, ca portar, vânzător în prăvălie, se duce ori unde”.

Și Tery găsește că nu merg bine lucrurile acolo unde căpitanii decorati cu Legiunea de onoare ajung să ceară loc de portar!

S'ar putea adaoga că de vină sunt și familiile cari pretind prea mult. Dacă n'ar fi atâți ciorapi transparenti și pantofi decolati...

ECONOMIE

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

— 29 Octombrie.

Grâu pe Aprilie 1914	11.31
Secară pe Aprilie 1914	8.98
Ovăs pe Aprilie 1914	7.38
Porumb pe Maiu 1914	6.25

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

Un nou magazin de modă în Sibiu!

Rugăm pe toți cei interesați să ne cerceteze. Orice marfă nouă de modă actuală se găsește la noi cu prețuri convenabile. Vizitele nu obligă la cumpărare.

Materii de haine pentru dame,
Dantele și accesorii,
Ciorapi și jupoane.

ANDREE ȘI WACHNER
SIBIU, strada Cisnădiei nr. 15.

Modă pentru bărbați,
Cravate, albituri,
Ciorapi scurți, brețele.

A 1484

TEATRUL „APOLLO”

JOI și VINERI
în 30 și 31 Octomvrie n. 1913.

FANTOMA

Partea a III-a.
Dramă criminală în 6 acte.

O va reprezenta, cu dreptul
de exclusivitate teatrul „APOLLO”.

O calfă

se primește imediat la subsemnata societate:

„CONSUM”

societate comercială pe acții
Biaj, (Balázsfalva).

(Co 1506)

Diamant Ferencz

electrician, magazin de candelabre Arad, str. Deák-Ferencz 7.

(Di 338)

Restaurantul „Gambrinus”

este renovat radical și aranjat cu confort modern; bucătărie excelentă, vinuri curate excelente, prețuri moderate. — Săli speciale.

Sa 1891

Cu stimă: SZALAY IMRE, ospătar.

Bătăturile,

scortoșenia pielii, urciorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți

„CANNABIN”

1 sticlă 1 cor., francată
1 coroană 40 fil., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la prăgător: Dr. E. FLESCHE, farmacie la „CORDANĂ” în Győr

Cea mai bună carte bisericească!

CANTORUL BISERICESC

sau cuprinsul vecerniei, utreniei liturgiei pe 8 glasuri, împreună cu rândurile serviciului tuturor sărbătorilor de pe întreg anul și a tipicului bisericesc. Aranjat de învățătorul **George Bujigan**. Aceasta carte nu trebuie să lipsească din nici o biserică, precum din nici o casă creștină. Cu peste 450 pagini. Prețul unui exemplar broșat e 10 cor., legat în pânză 12 cor., în pele 14 cor.

De vânzare la:

Librăria „CONCORDIA” (Tribuna),
ARAD, strada Deák-Ferenc nrul 20.

Lemne ieftine pentru încălzit,

vânzare și întreprindere pentru tăiatul lemnului, ARAD, piața Tököly. Clădirea băii Katalin. Telefon: 811.

Lemne de foc mărunțite, transportate acasă, 2 cor. 80 fil. 1 majă metrică coes de Prusia 5 cor. 40 fil. 1 majă metrică pătrați de cărbuni de nuc de Prusia 5 cor. 20 fil. 1 klgr. cărbuni de lemn 12 fil.

Mașini pentru tăiatul lemnului poate fi comandată în orice timp prin telefon. Zilnic pâine Dozsa proaspătă, albă 1 klgr. 30 fil., jumătate neagră 1 klgr. 26 fil.

Roagă binevoitorul sprijin al on. public

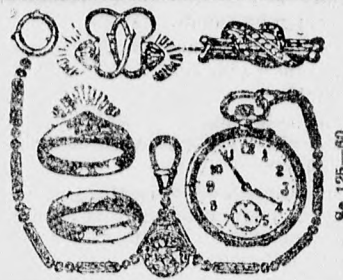
IVAN și MIHALECZ.

(I. 1490—10)

TELEFON: 811.

A. Slepák, giuvaergiu și ceasornicar

Marosvásárhely, Széchenyi-tér 41. sz.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaerice fine, cu briliante, obiecte de lux în argint și articole opice. În atelierul meu se reparază ca nouă, lucrurile vechi, anume giuvaerice și ceasuri, pe lângă garanță. **Prețuri solide! — Serviciu prompt!**

La Librăria „CONCORDIA” ARAD, str. Deák Ferenc nr. 20.

Se află de vânzare următoarele noutăți literare:

Stelian I. Constantinescu, profesor. *Din problemele educației*. Studii din psihologie și pedagogie. Preț 3 cor. plus 20 fil. porto.

Eugen Todie. *Robii pământului*. Cor. 1'50, plus 20 fil. porto.

Bibl. teatrală nr. 31. *Farmacitul*, comedie într'un act de Max Maurey, 32 fil. plus 5 fileri porto.

Bibl. teatrală nr. 35 *O repetiție*, dialog Localizată de Mariina Bocu, 20 fil.

Onoto Watana. *Priveghitoarea japoneză*. Roman din viața japoneză. Trad. de I. Constantinescu-Delabaia. (Bibl. Flacăra). Preț 60 fil., plus 5 fil. porto.

Bibl. Steaua. *Boalele ochilor și îngrijirea lor* de Dr. G. Sănculeanu, 20 fil. plus 5 fil. porto.

Bibl. Steaua nr. 36. *Snoave*, 20 fil. plus 5 fil. porto.

L. Tolstoi. *Pamfil și Iuliu*. Povestire din timpurile întâilor creștini. Bibl. pentru toți nri 802 30 fil.

Victor Hugo. *Legenda frumosului Pecopin și a frumoasei Baldui* 30 fil.

Ion Gorun. *Știi românește?* 30 fil.

Em. Grigorovitz și W. Ghül. *Dicționar german-român*. Ediția II. Cor. 3 60.

Alphonse Daudet. *Fromont și Risler. Moravuri pariziene*. Roman premiat de Academia Franceză. Cor 1'20, plus 20 fil. porto.

H. de Balzac. *Moș Goriot*, 90 fil. plus 10 fil. porto.

Cea mai potrivită carte pentru copii:

Contesa de Segur. *Povestiri cu zâne*. (Cu multe ilustrații) trad. de Ludovic Daus 90 fil. plus 10 fil. porto.

Pentru copii. Edmondo de Amicis. *Cuore*. (Inimă de copil.) Ediție nouă și complet ilustrată. Bibl. pentru toți nri 426—429, Cor. 1'20, plus 10 fil. porto.

Vasile Conta. *Incerări de metafizică materialistă*. Bibl. pentru toți nri 863—864, 60 fil. plus 10 fil. porto.

Wilhelm Hauff, *Cerșetoarea dela podul Artelor*. Bibl. pentru toți nri 806—807, 60 fil. plus 10 fil. porto.

Dr. Gustave Le Bon. *Nașterea și moartea Materiei*, 30 fil. plus 5 fil. porto.

La Arme. Cor-Mars. *Versuri de St. O. Iosif*. Muzica de baritonul C. E. Petrescu. Preț 1 cor. plus 10 fil. porto.

Ediția III. a harta teritorului de reintregirea Dobrogei românești, cu nua graniță fixată definitiv și exact conform proocolului din tratatul de pace încheiat la 28 Iuliot 1913 Preț franco 50 fil.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1912.		1913.	
6 Octombrie		28 Septembrie	5 Octombrie
ACTIV			
228 865 869	163 202 869 } stoc metalic { aur 154 160 971	210 967 452	210 802 971
	65 663 000 } { trate consid. ca aur 56 642 000 }		
435 823	Argint și diverse monede	1 295 670	1 269 536
200 503 110	Portofoliul român și străin	198 863 225	198 896 144
22 699 875	10 404 400 } Impr. pe ef. publice { 33 609 200	52 800 603	51 786 270
	12 395 475 } „ în ct. ert. { 18 177 070		
13 273 740	Imprumutul Statului (fără dobândă)	12 802 059	12 802 059
11 999 854	Efectele Căpitalului social	11 997 957	11 997 957
17 425 877	Efectele fondului de rezervă	17 089 877	17 089 877
4 165 821	„ amort. imobil. mobil. și mașinilor	4 091 281	4 091 281
6 281 686	Imobile	6 463 907	6 465 737
820 189	Mobilier și mașini de imprimerie	985 951	986 087
525 107	Cheltuieli de Administrațiune	903 700	951 851
78 724 145	Efecte și alte valori în păstrare	145 840 067	145 522 717
110 283 145	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	157 635 405	165 552 507
61 200 555	Conturi curente	44 546 187	37 522 746
7 238 937	Conturi de valori	16 438 923	16 376 220
3 677 730	Conturi diverse	4 215 520	3 544 507
768 221 463		886 437 784	885 658 467
PASIV			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
32 558 931	Fond de rezervă	34 709 342	34 709 342
4 888 896	Fondul amort. imobil. mobil. și mașini	5 205 574	5 205 574
488 764 860	Bilete de bancă în circulațiune	465 429 430	459 856 130
3 035 011	Profit și Perdere	3 646 903	3 646 903
2 147 849	Dobânzi și beneficii diverse	3 232 833	3 513 630
17 041 849	Conturi curente și recipise la vedere	35 487 674	31 995 318
189 007 290	Efecte și alte valori de restituit	303 475 472	311 075 224
18 776 797	Conturi diverse	23 250 506	23 656 340
768 221 463		886 437 784	885 658 467

Taxa: Secont 6%, Dobânda 6 %

CAROL ORENDI junior,
orologier și aurar.
ATELIER DE REPARAT OROLOAGE ȘI BIJUTERII
NAGYVÁRAD, Teleki utca 24.

Reparaturi speciale de orologioe și bijuterii, pe lângă garanția. Atelier provăzut cu cele mai moderne mașini. Ține în depozit toate partile constitutive existente de orologioe. Asigurarea orologioelor și a sticlelor dela orologioe contra spargerii. Reparaturi de orologioe de precizie.
Prețuri ieftine. Lucrare escelentă.

Costume pentru femei
60 coroane
din materie fină cuptușală de mătasă, c le mai noi crouri, execuție elegantă, după măsură execută

Majorovits Mór
croitor de modă engleză
Arad, piața Libertății (Szabadság-tér) 14.
La comenzi de trei costume în provinciă merg la fața locului. Mare asortiment de materiale de lână fină engleză.
Ma 1928

SCHWALB ADOLF fia VILMOS
tinichigiu și mier.
BUDAPEST, VII. Varseny-u. 3.
(Colțul străzii Murányi)

Pregătește totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucoștărie și gospodărie, unelte pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, cano pentru olei, laok ori petroleu, faole, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.
Catalog trimis gratuit și franco.

Unde se pot cumpăra cele **plioiere?** numai la fabrica mai bune și mai elegante **plioiere?** de plioiere a lui

GUSTAV SCHMIDT, Piața Sibiiu

în palatul Bedenkredit se pot afla noutățile cele mai moderne

En-tout-cas
și plioiere pentru dame și bărbați în executare perfectă și estetică, de calitate cea mai bună cu prețurile cele mai ieftine.
Si 120

Dușan Sabonovits
BLĂNAR
(Du 1317)
Verset, strada școalei numărul 4.

Isi recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul său asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, manșoane, boare, căciuli pentru doamni și doamne, ultima modă și lucrute cu gust. Prețuri ieftine. Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios

Numai marfă bună și execuție de I-ul rang.

Fabrica nouă de
OROLOAGE DE TURN
Szánthó Gyula
Nagyvárad, Damjanics-u. 30.
fabricant de orologioe pentru turnuri
(Casa proprie).

Recomandă introducerea admirabilelor orologioe de aramă, cari trebuiesc trase tot la 8 zile odată, pentru bisericl, palate, primăril, fabrice și casărml. Se pregătesc orologioe pentru preturi convenabile, garanție pe mai mult ani. Repararea orologioelor de turn se execută cu multitate.
Sa 68

Prima societate de credit funciar român din București.

LISTA

De scrisurile funciare 4% și 5% eșite la sorți la tragerea 29-a și a 64-a făcută în ziua de 4/17 Oct. 1913. Aceste scrisuri sunt eșite la sorți cu cuponul de 1 Iulie 1914 și se va plăti al pari (sută în sută) la Cassa Societății cu începere dela 1 Ianuarie 1914.

4%			5%															
à 5000 lei	à 1000 lei	à 100 lei	à 10 000 lei	à 5000 lei						à 1000 lei						à 100 lei		
206	303	511	9	9205	17376	43396	53504	63885	35304	42714	48488	53701	73542	94578	123646	136718	147325	41205
216	313	551	69	9225	17386	43505	53514	63895	35314	42774	48498	53711	73552	94588	123656	136728	147345	41215
236	323	561	89	9235	17396	43515	53564	63901	35324	42784	49201	53721	73562	94598	123666	136738	147355	41225
256	343	571	211	9245	24407	43525	53574	63911	35334	42794	49211	53751	73572	94819	123676	136748	147385	41235
276	363	591	221	9265	24427	43535	53594	63921	35344	42922	49221	53761	73582	94829	123686	136758	147395	41245
286	373	1551	231	9275	24437	43545	53911	63931	35394	42932	49231	53771	73592	94849	123696	136768		41255
296	524	1561	241	9285	24447	44807	53931	63941	36708	42942	49241	53791	74106	94869	125917	136778		41265
702	544	1571	251	9295	24457	44817	53941	63951	36728	42962	49251	55909	74126	94879	125927	136788		41275
712	554		259	10804	24467	44827	53951	63961	36738	42972	49261	55919	74136	94889	125937	136798		41285
732	564		524	10824	24477	44837	53961	63981	36748	42982	49271	55929	74146	94899	125967	137501		41295
752	584		574	10834	24487	44847	53971	63991	36758	52992	49281	55939	74166	97313	125977	137511		44600
762	594		2505	10844	24497	44857	53981	65106	36768	43782	49507	55949	74176	97323	125987	137521		44620
782	3624		2515	10854	27127	44867	53991	65116	36778	43792	49517	55959	74186	97343	125997	137531		
792	3634		2525	10864	27137	44877	54006	65126	36798	45704	49527	55969	74196	97353	126411	137541		
2216	3644		2535	10874	27147	44887	54016	65136	39709	45714	49537	55979	76201	97373	126421	137551		
2226	3674		2545	10884	27157	44897	54026	65146	39719	45724	49547	55989	76211	97393	126431	137561		
2236	3684		2555	10894	27167	47215	54036	65156	49729	45734	49557	57074	76221	97407	126441	142704		
2266	4607		2565	12906	27187	47225	54066	65166	39739	45744	49567	57084	76231	96417	126451	142714		
2276	4617		2575	12916	27197	47235	54076	65176	39749	45754	49577	57094	76241	97437	126461	142724		
2296	4627		2585	12926	37607	47245	54086	65186	39759	45764	49587	62403	76251	97457	126471	142734		
3608	4657		2595	12936	37617	47275	54096	65196	39769	45784	49597	62413	76261	97467	126481	142744		
3618	4667		3269	12956	37627	49515	54504	67007	39779	46001	49708	62423	76271	97477	127105	142754		
3628	4677		5504	12966	37637	49525	54514	67017	39789	46011	49718	62433	76281	97497	127115	142764		
3638	4697			12976	37647	49535	54524	67027	39799	46021	49728	62443	77905	98219	127125	142774		
				12986	37667	49545	54544	67037	39905	46031	49738	62453	77915	98229	127155	142784		
				12996	37677	49555	54554	67047	39915	46041	49758	62463	77925	98239	127165	142794		
				15905	37687	49565	54564	67057	39925	46051	49768	62473	77935	98249	127175	142902		
				15915	37697	49595	54574	67067	39935	46061	49778	62483	77955	98269	127185	142912		
				15935	38507	50328	54584	67077	39945	46071	49788	62493	77965	98279	127195	142922		
				15945	38517	50378	54594	67087	39955	46081	49798	66906	77975	99704	130106	142932		
				15955	38527	52518	57514	67097	40101	46311	51304	66916	77985	99714	130116	142942		
				15965	38537	52528	57554	68015	40121	46321	51314	66926	77995	99724	130126	142952		
				15975	38547	52538	57564	68045	40131	46331	51324	66936	79401	99734	130136	142962		
				15985	38557	52548	57574	68055	40141	46351	51334	69334	79411	99744	130146	142972		
				15995	38567	52558	57584	68065	40151	46361	51344	69344	79604	99754	130156	142982		
				17205	38577	52568	57594	68075	40161	46371	51354	69354	79614	99764	130166	142992		
				17208	38587	52578	59347	68085	40171	46381	51364	69364	79624	99784	130176	143702		
				17225	38597	52588	59357	68095	40191	46391	51374	69384	79634	99794	130186	143712		
				17228	42305	52598	59367	68301	41401	46404	51384	69394	79654	101010	130196	143722		
				17235	42315	53201	59377	68311	41411	46414	51394	69906	79664	101050	132611	143732		
				17238	42325	53204	59387	68321	41431	46424	52000	69946	79674	114906	132641	143742		
				17245	42801	53211	59397	68331	41441	46494	52010	69966	79694	114916	132651	143752		
				17248	42811	53214	62007	68341	41451	47305	52020	69976	80924	114926	132661	143762		
				17255	42821	53221	62017	68351	41461	47315	52030	69986	80934	114936	132671	143772		
				17258	42831	53224	62057	68361	41471	47325	52040	69996	80944	114946	132681	143782		
				17265	42851	53241	62067	68371	41481	47335	52050	72103	80964	114956	132691	143792		
				17275	42861	53244	62077	68381	41491	47345	52060	72113	80984	114966	134601	145704		
				17278	42871	53251	62087	68391	41502	47365	52070	72123	80994	114976	134611	145714		
				17285	42881	53254	62097	70107	41512	47375	52080	72133	83946	114986	134621	145724		
				17288	43306	53261	63805	70117	41522	47385	53102	72153	83956	114996	134631	145734		
				17298	43316	53264	63815	70127	41532	47395	53112	72173	83966	120502	134641	145744		
				17306	43326	53271	63825	70137	41542	48408	53122	72183	94508	120522	134651	145754		
				17326	43336	53274	63835	70147	41552	48418	53132	72193	94518	120532	134661	145764		
				17336	43346	53281	63845	70157	41562	48428	53152	73502	94528	120542	134671	145774		
				17346	43366	53284	63855	70167	41572	48448	53162	73512	94538	120552	134681	145784		
				17356	43376	53291	63865	70187	41582	48458	53172	73522	94548	120572	134691	145794		
				17366	43386	53294	63875	70197	41592	48478	53192	73532	94558	120582	136708	147305		

DIRECȚIUNEA.

PREȚURI FOARTE IEFTINE!!

Aduc la cunoștința on. public, că mi-au sosit un foarte bogat asortiment de totfelul de lânărie engleze p. toamnă și iarnă, flanele, barcheturi și cele mai noi mătăsuri, costume și catifele de spălat etc. etc.

Magazin de pân-
zerie și albituri
pentru masă. —

GHEORGHE JANCOVICI

Trusouri pentru
mirese
albituri gata.

Ja 1408

ARAD, str. Furray, nr. 2 a.

PREȚURI FOARTE IEFTINE!!

Neutâți de ghețe de toamnă.

Ghete de prima ca-
litate, cu marca Sa-
lamander, pentru
domni și doamne

Coroane 16-50 și 20-50.

Magazin special WEINBERGER JANOS

nr. 247-248 magazin de ghețe

ARAD

TIMIȘOARA

bucl. Andrássy nr. 28

(Focșani) Cetate-Boleș, Buzău nr. 18.

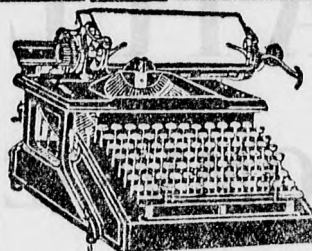
ATELIER

FOTOGRAFIC

Heinr. Gust

**BRAȘOV, Târgul
grâului 8.**

Qu 744

INȘTIINȚARE.

Aducem la cunoștința on. public,
că despărțământul nostru de
covoare l-am predat domnului

JONÁS BERTALAN,

care-l va conduce și pe mai de-
parte în localitățile noastre.

Iar, întreprinderea noastră de aranjamente moderne
pentru birouri am amplificat-o. Acest nou despărțământ
al nostru dela 1 MAIU n. se află

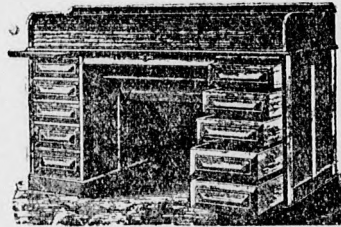
în nouile noastre localități

din palatul MERBL (lângă prăvălia-Linoleum).

Ca reprezentanți principali în sudul Ungariei ai renumitei mașini
de scris »SMITH PREMIER« și »JERRY« și ai mobilelor
americane pentru birouri, ținem în localitățile noastre

expoziție permanentă de mobile p. birouri și mașini de scris.
Cercetarea acestei expoziții nu obligă să cumpărați.

Considerând că atelierul no-
stru de reparări l-am mărit și
l-am aranjat modern precum
și în urma excelenților con-
ducători, suntem în măsură a
satisface celor mai delicate pre-
tențiuni în mod prompt și
conștințios. Rechizitele noastre
americane sunt din calitate ex-
celente, și se vând cu prețuri

originale de fabrică. Primim și mai departe îngrijirea mașinilor de
scris și reparări și orice comandă o executăm în modul cel mai
culomt și prompt. — Rog și pe mai departe binevoitorul sprijin suntem cu stîmă:

Maitinszky Pál és Társa, Temesvár.

prima întreprindere de aranjamente moderne pentru birouri și stabliment
de mașini de scris „SMITH“ din Ungaria-de-sud. Ma 129

Plugul „JURENAK“

brevetat

mecanism simplu,
întrebuințare ușoară,
regulare ușoară,
cu aproape 50% ară mai mult,
” ” 30% reclamă mai puțină putere,
este cel mai perfect și este plugul viitorului,

Catalog de prețuri trimite cu plăcere:

(Ju 425)

„Jurenák“ szab. ekegyár részvénytárs. Marosvásárhely.

EXPOZIȚIE DE COVOARE.

ARAD PALATUL CULTURAL

25 OCTOMVRIE. — 10 NOEMVRIE.

Sunt expuse covoare orientale, bucăți alese,
artistice și de mare preț, rarități, colecții pri-
vate, specialități.

Prelegeri pentru răspândirea cunoștințelor. Disertații.

Organizator:

Domán Sándor
magazin de covoare

ARAD.

Deschis dim. la orele 10—1 și d. a. la orele 4—7.

Intrarea la expoziție gratis.